

ВИВЧЕННЯ УКРАЇНСЬКОЇ МОВИ ЗА КОРДОНОМ

Бориславська В.

Національний університет «Львівська політехніка»
Інститут комп'ютерних наук та інформаційних технологій
Кафедра прикладної лінгвістики
viktoria0711@ukr.net

Науковий керівник – **Микитюк О. Р.**, к. ф. н., доц., доцент кафедри української мови Національного університету «Львівська політехніка»

Мета: з'ясувати особливості вивчення української мови за кордоном.

Наразі в Україні існує багато шкіл різних етнічних груп, наприклад російські та польські, адже українці мають дуже позитивне ставлення до емігрантів та надають їм можливість навчатися за державний кошт. Це дає змогу представникам діаспори не втрачати зв'язок із культурою своєї батьківщини та привчати своїх дітей ідентифікувати себе як члена певної нації. Постає питання: а чи мають українці, які з певних причин проживають за кордоном, таку можливість?

Українська діаспора утворилася у багатьох державах шляхом імміграції з України в різні куточки світу. Найбільше українців проживають поза межами Батьківщини в Росії (1928 тис.), Канаді (1209 тис.), США (930 тис.), Бразилії (500 тис.), Молдові (282 тис.), Казахстані (333 тис.), Аргентині (300 тис.), Придністров'ї (160 тис.) а також у багатьох інших державах. Загальна кількість українців за кордоном складає 10 млн.

З історії відомо, що першу українську школу поза межами України було відкрито 1883 року в містечку Шамокіні, штату Пенсильванії США. Це була парафіяльна суботня школа, як більшість українських шкіл в Америці, що діють і сьогодні.

Українську мову також вивчають у Канаді та Бразилії. Це спричинено великою численністю української діаспори. Проте до цих освітніх закладів держави не мають ніякого стосунку – їх фінансують церкви, громади або батьки, чиї діти відвідують школи.

Дещо по-іншому ситуація склалася у Латвії, Боснії і Герцеговині, Казахстані, Киргизії, Молдові, Польщі, Румунії та Словаччині. У цих державах за вивчення української мови відповідають члени муніципального бюджету країни.

У Празі існує суботня школа «Ерудит». Вона діє за кошти батьків, які прагнуть прищепити своїм дітям любов до української мови,

адже, окрім сім'ї, молодому поколінню немає більше де та з ким поспілкуватися рідною мовою.

У Польщі та Молдові, де українська діаспора одна з найчисленніших, існує лише декілька шкіл, в яких деякі предмети поряд з державними мовами викладаються також і українською. У Литві та Румунії теж є по 1 школі, де українські школярі мають можливість вчитися.

Трохи кращою ситуація склалася для студентів: у світі існує 58 кафедр української мови та літератури в 36 країнах. У таких країнах, як Австралія, Азербайджан, Китай, Бразилія, Таджикистан, Південна Корея, молодь має можливість стати викладачем української мови після здобуття вищої освіти. Громадяни цих країн також опікуються вивченням української, тому це питання важливе не лише для українців, а й для іноземців, які цікавляться українською культурою. Безперечно, це позитивно впливає на визнання та розвиток України як сильної та перспективної держави.

Нещодавно в Туреччині сталася подія, яка має позитивні наслідки для українців. 27 березня 2018 року в Стамбульському університеті відбулося відкриття спеціальності «Українська мова та література» на кафедрі слов'янських мов і літератур на факультеті літератури. Загалом українсько-турецький обмін студентами неабияк розвинений: у турецьких університетах здобувають освіту більше ніж 500 українців, у декілька разів більше турків навчаються в Україні, зокрема у Львові.

У деяких вищих навчальних закладах існують курси та волонтерські програми з вивчення української мови. У Польщі існує більше ніж 170 схожих закладів по всій країні, які фінансує місцева влада. В університеті Валенсії, в Іспанії, існує волонтерська програма, де українці-волонтери навчають української мови студентів. У Шанхаї в університеті іноземних мов існує курс «Українська мова та література». А також у Кембриджі вивчають українську мову та культуру в Українській студії. Такі студії зробили програмою на постійній основі в 2010 році.

Для громадян України, які живуть та працюють за кордоном, 2007 року МОН України створили Міжнародну Українську Школу (МУШ) – загальноосвітній навчальний заклад. За 11 років до 2018 року на базі МУШу відкрили ще 46 шкіл у таких країнах, як Бельгія, Греція, Іспанія, Італія, Австрія, Португалія, Чехія, Туреччина, де вивчають українознавчі, а також загальноосвітні предмети.

Окрім Міжнародної Української Школи, нараховується 9 Міжнародних шкіл, де учні мають змогу вивчати українську як необов'язковий курс або як курс зі складанням іспитів за вимогами програми «IB Diploma Programme» на рівні «UKRAINI A LIT»: Американська школа в Лезені, Британська міжнародна школа в Братиславі (Словаччина), Гімназія Бежіград (Любляна, Словенія), Коледж об'єднаного світу в Мостарі (Боснія і Герцеговина), Коледж об'єднаного світу Лестера Пірсона (Канада), Міжнародна школа Грузії, Міжнародна школа Моне (Польща), Приватна гімназія Падеревського (Польща), Приватна школа Аудентес (Естонія).

Отже, тенденція до вивчення української мови у світі набуває все більшого поширення. Однак вона схожа на малу дитину, яку потрібно підтримувати, аби вона зробила перший крок у доросле життя. Кошти батьків та церкви – не найнадійніша опора, мовні проблеми повинні вирішувати компетентні у цій справі установи на загальнодержавному рівні. Важливим є не лише вивчення української мови українцями (що, безумовно, не можна задовольнити лише «необов'язковим курсом»), а і поширення нашої культури на світовому рівні. Необхідно звернути увагу світової спільноти на розвиток української культури серед українців-іммігрантів та їх можливість мати такі ж переваги у навчанні, які мають іноземці в Україні. Навчаймося любити своє і вдома, і за кордоном.

ЕТНОКУЛЬТУРНІ КОНЦЕПТИ В МОВНІЙ СВІДОМОСТІ СУЧАСНОЇ МОЛОДІ

Плотницька К.

Дніпровський національний університет імені Олеся Гончара

Кафедра української мови

k.plotnitskaya7@gmail.com

Науковий керівник – **Корольова В. В.**, д. ф. н., професор кафедри української мови Дніпровського національного університету імені Олеся Гончара

Тема запропонованої наукової розвідки є актуальною й малодослідженою, що зумовлює потребу різноаспектного висвітлення етнокультурних концептів в українській мовній картині світу. Утім, основні праці, що стосуються концептів, ґрунтуються на аналізі російської мови або художніх текстів (Л. Бублейник [1], С. Єрмолен-